

שיחת השבוע

ערב שבת-קודש
פרשת וישלח

הגיליון השבועי לכל יהודי 884

י"ז בכסלו התשס"ד
(12.12.03)

יוצא לאור על-ידי צעירי-אגודת-חב"ד — המרכז ת"ד 14 כפר חב"ד 72915, טל' 03-9607588 • עורך: מנחם ברוד • יו"ר: הרב יוסף-יצחק אהרונוב

חב"ד

יש חדש

התוועדות חג-הגאולה

במוצאי השבת ייפתחו ההתוועדות החסידיה המסורתיות לרגל י"ט בכסלו, חג הגאולה של רבי שניאור-זלמן מלאדי, בעל ה'תניא' והשולחן-ערוך, ממאסרו לפני מאתיים וחמש שנים. התוועדות וכינוסים ייערכו אי"ה על-ידי בתי-חב"ד ובתי-כנסיות חב"ד ברחבי הארץ והעולם.

החגיגה המרכזית

ועד כפר-חב"ד מזמין את הציבור הרחב להתוועדות המרכזית הגדולה, ביום ראשון בערב, בבית-הכנסת 'בית-מנחם' בכפר-חב"ד, בהשתתפות גדולי הרבנים, שרים ואישי-ציבור נכבדים. אורח מיוחד: הרב יואל כהן, ה'חזן' של הרבי מליובאוויטש. הציבור מוזמן להתבשר מאור החסידות ולהשתתף בשמחה חסידית אמיתית.

התוועדות עם ה'חוזר'

במוצאי השבת תקיים התוועדות מיוחדת לתלמידי ישיבות ההסדר ובוגריהן, באולמי השמחה (חפצדי), ברח' ירמיהו 72, ירושלים, בשעה 8 בערב. הרב אריה הנדלר, מיישבת שעלבים, ידבר בנושא "מהרמב"ם אל התניא ובחזרה", והרב יואל כהן ייתן שיעור בתניא פרקים לר"ל, בנושא: "תכלית הבריאה". לאחר מכן תיפתח התוועדות עם הרב כהן. טל' 056-743440.

חנוכייה לחנות

בעלי חנויות המעוניינים להציב חנוכייה גדולה (בגובה מטר) בפתח בית-העסק יכולים להזמין באמצעות בית-חב"ד המקומי, או במרכז צעירי-חב"ד 03-9607588 (שלווחה 130). החנוכייה מגיעה עם נרות מתאימים להדלקה בכל ימי החנוכה.

זמני השבוע

ירושלים ת"א חיפה באר-שבע אילת ניר-יוק

כניסת השבת 4:01 4:14 4:04 4:19 4:19 4:19
צאת השבת 5:16 5:17 5:15 5:23 5:14 5:14

פקס: 03-9606169

אינטרנט: www.chabad.org.il

דואר אלקטרוני: chabad@chabad.org.il

אין המערכת אחראית לתוכן המודעות ולכשרות

נא לשמור על קדושת הגיליון

החג של האור הפנימי

חג הגאולה י"ט בכסלו מבטא את האור הירוק שניתן לחסידות להתפשט ולהעמיק שורשים בכל חלקי העם היהודי. על-כן חגה של החסידות הוא גם חגו של כל יהודי

עולות להיות טרגיות מבחינת כל התנועה החסידית.

הרבי עצמו ראה את הדברים ברובד עליון יותר. בהתנגדות שקמה על החסידות ראה ביטוי לקטרוג גדול שנתעורר למעלה על גילוי החסידות. המקטרגים טענו שלא הגיעה העת לגלות את מכמני התורה, את פנימיותה וסודותיה. המאסר היה שיאו של הקטרוג הזה, שאיים על המשכה של החסידות.

חגה של החסידות

שחרורו של הרבי הוא ניצחונה של החסידות על אויביה למטה ועל מקטרגיה למעלה. י"ט בכסלו מבטא את האור הירוק שניתן לחסידות להעמיק שורשים בכל חלקי העם היהודי.

י"ט בכסלו הוא אפוא חגה של החסידות כולה, אך לא רק שלה. החסידות לא באה לעולם רק כדי שתיווצר עוד תנועה בעם היהודי. הבעש"ט גילה את החסידות כמראית לתחלואי הדורות האחרונים שקודם ביאת המשיח. היום אנו יודעים היטב כמה תרמה החסידות לחוסנה של היהדות בדורותינו אלה. קשה לתאר איך היינו עומדים מול הרוחות הסוערות של הדורות הללו בלא כוחה המחוסן של החסידות.

החסידות הביאה את השמחה לחיי היהדות. היא החייתה אותם בהסבריה המעמיקים על מהות התורה והמצוות ועל הקשר שנוצר בין האדם לבוראו. היא העניקה את הדבקות בעבודת-ה' ואת כוונת המצוות. רעיונותיה של החסידות, וכמוהם ניוגוניה ודרכיה, הם היום, במידה מרובה, נחלת כל חלקי עם-ישראל.

על-כן חגה של החסידות הוא גם חגו של כל יהודי. י"ט בכסלו הוא החג של כולנו, של כל יהודי על-פני תבל. בזכות היום הזה אנו יכולים לעבוד את ה' ברוח החסידות וליהנות מנכסיה הכבירים של שיטת החסידות. נברך אפוא איש את רעהו בברכה החסידית המסורתית:

שוב, כמו במאתיים וחמש השנים הקודמות, יתאספו המוני יהודים ברחבי העולם כולו ויחגגו את חג הגאולה י"ט בכסלו, יום שחרורו של רבי שניאור-זלמן מלאדי, בעל התניא והשולחן-ערוך ומייסד חסידות חב"ד, ממאסרו ברוסיה הצארית. שוב ושוב יסופר סיפור המאסר והגאולה ויופקו הלקחים והמשמעויות הגלומים בפרשה זו.

בעצם אפשר לשאול: של מי החג הזה, י"ט בכסלו? של חסידי חב"ד? של תנועת החסידות כולה? ואולי זה חג של העם היהודי כולו? כדי להשיב על השאלה עליו לחזור כמאתיים שנים אחורנית, אל הימים והמאורעות שברקע ההתרחשויות שגרמו לחג הגאולה.

קטרוג בעולמות העליונים

אלה היו ימי הדור השלישי של החסידות. באותה תקופה כבר הייתה התנועה החסידית מבוססת למדי. מרכזי חסידות פרחו ופעלו כמעט בכל עיר ועיירה, והיו ערים ואף מחוזות שלמים שנסחפו לגמרי אל תוך ההווה החסידית. רוח חדשה של שמחה וחיות בעבודת-ה' החלה לפעם בשכבות רחבות של העם היהודי במזרח אירופה.

הצלחתו זו של החסידות גרמה להתלהטות מחודשת של המחלוקת שפרצה בשחר ימיה של התנועה החסידית. הולכי-רכיל ומחרחרי-דיב הוציאו את דיבת החסידים רעה, והעלילו עליהם עלילות-שקר, כי כביכול סטו מדרכי התורה. הגיעו הדברים לידי הלשנה לשלטון הרוסי על רבי שניאור-זלמן מלאדי, שהוא כביכול מורד במלכות ותומך בשלטון הטורקי. על רקע זה נאסר הרבי, כשסכנת מוות מרחפת על ראשו.

באותם ימים שימש רבי שניאור-זלמן מנהיגה הכללי של החסידות כולה בליטא וברוסיה. ההלשנה עליו נועדה לפגוע בראש התנועה ולר-הייתה משיגה את מטרתה היו תוצאותיה

חג שמחה, לשנה טובה בלימוד החסידות וברכי החסידות תכתבו ותיחתמו

הכוונה הכללית נמצאת בפרטים

למעלה מזה היא ההשגחה על עם-ישראל. את עוצמת ההשגחה על כל פרט בחיי יהודי, אי-אפשר לשער כלל. כאשר מדובר בעם-ישראל, "עם קרובו" של הקב"ה, כל פרט ופרט נוגע להשלמת תכלית הבריאה כולו, ויש עליו השגחה מופלאה.

כל פרט נוגע

עניין זה בא לידי ביטוי במצוות גיד הנשה: עצם העובדה שהזיכרון על כללות המאורע נקבע דווקא על ציון פרט שבפרט במאורע, מלמד אותנו כי גם הפרט הקטן ביותר נוגע לכללות ההצלה.

כך מבטא איסור גיד הנשה את עומק השגחתו של הקב"ה על עם-ישראל — כל פרט, קטן כגדול, בחייו של יהודי נוגע לכללות הכוונה של בריאת העולם כולו. על-ידי הפרט הקטן ביותר אפשר לתפוס את כללות הכוונה של הבריאה, מכיון שבכל פרט של יהודי נמצא העצם כולו.

(לקוטי שיחות כרך ל, עמ' 148)

אברהם ויצחק היו כמה וכמה מקרים של הצלה ניסית? — משום שהצלתו זו של יעקב נושאת בחובה רמז לעם-ישראל: "אף-על-פי שיעברו צרות רבות בגלות מיד העמים ומיד בני-עשיו — שיהיו בטוחים שלא יאבדו, אלא לעולם יעמוד זרעם".

והנה מתעוררת השאלה, מדוע זכר לדבר יסודי ומרכזי כל-כך נקבע דווקא באיסור לאכול גיד מסויים ברגל, ועד שגם גדרי האיסור מצומצמים לפרטי המאורע של נגיעת המלאך בכף ירכו של יעקב? לכאורה היה הזיכרון צריך להיות קשור בדבר מרכזי וכללי יותר.

השגחה שאין לשערה

לאמתו של דבר, דבר זה מלמדנו את משמעותה של ההשגחה העליונה על עם-ישראל. הבעש"ט גילה את משמעותה של ההשגחה הפרטית, שהקב"ה משגיח לא רק על כללות הבריאה, ולא על מין המדבר בלבד, אלא על כל פרט ופרט בעולם החי, הצומח והדומם.

פרשתנו התורה מספרת על המאבק של יעקב אבינו עם מלאך משמים, שרו של עשיו. יעקב ניצח את המלאך, אך גם יצא מהקרב צולע על ירכו, כי המלאך נגע בכף ירכו. לזכר גבורתו של יעקב והנס שעשה לו הקב"ה, נצטוונו שלא לאכול את גיד הנשה: "על-כן לא יאכלו בני-ישראל את גיד הנשה, אשר על כף הירך, עד היום הזה, כי נגע (המלאך) בכף ירך יעקב בגיד הנשה".

שלא כרוב איסורי התורה, שאין התורה מפרשת את טעמם, כאן מפורטת סיבת האיסור. יתרה מזו, הטעם קובע גם את פרטי ההלכות של האיסור: הוא חל רק על הגיד שעל כף הירך. עוף, שאין לו כף ירך, גידו מותר. גם יש מחלוקת אם הכוונה לגיד הנשה שבשתי הרגליים או רק בירך ימין, והמחלוקת נובעת מהשאלה אם המלאך פגע ביעקב בשתי ירכיו או רק בירך ימין.

איסור פרטי

מדוע עושים זכר נצחי דווקא להצלתו של יעקב אבינו מיד המלאך, אף שגם אצל

מן המעיין

נושא השבוע: ניסיונות

אתכם לדעת", שעל-ידי הניסיון מאירה בנפשו בחינת ה'דעת'.

(דרך מצוותיך)

אמרת השבוע

חיוך במקום תשובה

במהלך מאסרו נשאל רבנו הזקן, בעל התניא, שאלות רבות, וענה על כולן. אחת השאלות עסקה במה שהוא כותב בסוף פרק א בתניא, בעניין ההבדל בין נשמות בני-ישראל לנפשות אומות-העולם. על השאלה הזאת לא ענה הרבי, והסתפק בחיוך.

לאחר ששוחרר הסביר, כי בחיוכו התכוון לרמז לחוקריו: הלוא ראייתם כי השבתי תשובות משכנעות על כל השאלות ששאלתם אותי, וגם על השאלה הזאת יש לי תשובה מספקת ומשכנעת. למה לכם אפוא לקבל תשובה על ההבדל בין יהודים ללא-יהודים — מוטב שישאר העניין בלא תשובה. החוקרים הבינו את כוונתו והסתפקו בכך.

בילוי עצם הנפש

כאשר הקב"ה רוצה לגלות את עצם פנימיות נקודת נפשו של הצדיק, יעמידנו בניסיון, ועל-ידי עמידתו בניסיון מתגלה אצלו עצם הנפש. (ספר המאמרים ת"ש)

ניסיון אחר ניסיון

זהו שנאמר (תהלים סו), "נתת ליראיך נס להתנוסס מפני קושט סלה" — ניסיון אחר ניסיון וגידולין אחר גידולין.

(בראשית רבה)

נס להתנוסס

את הניסיונות המופיעים בדמות צרות נותנים "ליראיך", כדי "להתנוסס" — לגדלם בעולם, כ'נס' של הסיפנה הנראה למרחוק, גם כאשר נמצאים במים רבים של מי הים, המטילים חרדה על היושבים בספינה.

(ספר המאמרים קונטרסים)

הארת הדעת

כאשר אדם עומד בניסיון מאירה בנפשו בחינת הדעת. הוא בא לידי הכרה והרגשה באלוקות, זהו שנאמר (דברים יג) "כי מנסה ה' אלוקיכם

פשתן טוב מנערים

אמר רבי יונתן: הפשתני הזה, כשפשתנו גרוע אינו מכה עליו ביותר, מפני שהוא פוקע, וכשפשתנו יפה, מכה עליו ביותר, לפי שהוא משתבח והולך. כך הקב"ה אינו מנסה את הרשעים, לפי שאינם יכולין לעמוד, שנאמר: (ישעיה נז, כב) "והרשעים כים נרגש", ואת מי מנסה? את הצדיקים, שנאמר: "ה' צדיק יבחן".

(בראשית רבה)

תוספת עוז ועידוד

יש אדם שעומד בניסיון, אינו נכשל באיסור, אך כולו יוצא סחוט ומדוכדך מהניסיון. גדולתו של אברהם אבינו, שיצא מחושל ומזוכך מן הניסיונות. הניסיונות ריעננו אותו, עודדוהו, והוסיפו לו חום ואומץ.

(ממעיינות הנצח)

ה' צדיק יבחן

דע כי ה' צדיק יבחן, כשהוא יודע בצדיק שיעשה רצונו וחפץ להצדיקו, יצווה אותו בניסיון. לכן כל הניסיונות שבתורה הם לטובת האדם שעומד בניסיון.

(רמב"ן)

"לשם-מה צריכים אותך?"

אצל החסיד ר' זלמן סנדרס נתיקים "תורה וגדולה על שולחן אחד". הוא היה יהודי למדן ועובד ה' בכל נשמתו ועם זה בעל עסקים מסועפים ומצליחים. ר' זלמן עצמו התגורר בשקלוב, אך מצודתו הייתה פרוסה על-פני ערים רבות. עסקיו המגוונים התנהלו עם יהודים ועם לא-יהודים גם יחד. סוחרים ובעלי-אחוזות היו ידידיו, ובתי רוזנים היו פתוחים לפניו.

איש נדיר ר' זלמן, שכן הצטיין גם במידות טובות וחיבתו לכל יהודי הייתה מן המפורסמות. על-אף עושרו וגדולתו היה נוהג בקירוב הדעת גם עם דלת העם ועמי-הארצות. ידו הייתה פשוטה לכל נזקק, ועניים רבים התפקו דרך-קבע על דלת ביתו. שמו הופיע בראש רשימותיהם של כל גבאי הצדקה באזור. אלה ידעו כי "כדאי הוא (ר' זלמן) לסמוך עליו בשעת הדחק".

ואם בכך לא די, רבים-רבים אף נהגו להפקיד בידי כספים כדי שיסחר בהם. עסקאותיו של ר' זלמן – ידעו הכול – מוצלחות הן ומבורכות בסייעתא דשמיא. את הרווחים שהפיק מכספים אלה היו מעביר הישר לידי המפקדים, ללא כל תמורה או דמי-תיווך.

ויהי היום ור' זלמן הסתבך בעסקת-ענק שכשלה. כגודל העסקה והרווחים שהיו צפויים ממנה, כך גדולה וקשה הייתה המפלה. עמל של שנים ירד לטמיון. ר' זלמן, העשיר הגדול ואיש-החסד הנודע, נהפך באחת לאיש מן השורה. למותר לציין כי רבים מאוד השתתפו בצרתו של ר' זלמן, שכן למעשה זו הייתה גם צרתם.

בצר לו נסע ר' זלמן אל רבו, רבי שניאור-זלמן מלארי. בהיכנסו לחדר הרבי חש כי אין מקום מתאים מזה לשפוך בו את הלב ולספר דברים כהווייתם. בבכי נרגש גולל לפני הרבי את השתלשלות העסקה הכושלת שקברה עמה את כל רכושו.

רגשותיו של ר' זלמן גאו בו ובכיו התגבר. "אם הקב"ה חפץ ליטול ממני את רכושי – לא אהרהר אחריי, חלילה", אמר במר-ליבו, "ואולם תחילה עלי לסלק את חובותיי ולמלא את התחייבויותיי. צריך אני להשיב את הכסף לכל מי שהפקידו בידי את ממונם כדי שאסחר בו; צריך

"מועד תמידי בישראל"

"ט בכסלו, חג-הגאולה של רבנו הזקן בעל התניא, נחוג כבר יותר ממאתיים שנה, לא רק בקהילות חסידי חב"ד, אלא בכל תפוצות ישראל. חסידים מכינים עצמם לקראת היום הזה בהתרגשות מיוחדת. לובשים בגדי שבת ומתקבצים להתוועדויות חסידיות, שנמשכות אל תוך השעות הקטנות של הלילה. מפליא שגם יהודים מגזע חסידים, שנתרחקו משמירת תורה ומצוות, מרגישים חובה לבוא להתוועדות "ט בכסלו, ורבים חזרו בעקבות זאת לחיי תורה ומצוות מלאים.

למעשה, רבנו הזקן חזה זאת ברוח-קודשו. היו חסידים שרצו לכתוב 'מגילת י"ט כסלו', וכבר הכינו נוסח של מגילה כזאת, אולם רבנו הזקן לא קיבלה, ואמר שסיפור המאסר והגאולה אינו צריך להיות כתוב במגילה, משום שהוא יישאר חי לנצח בלב ישראל. וכה אמר: "זה היום יוקבע למועד תמידי בישראל, אשר בו יתגדל ויתקדש שמיא רבא, ויתעוררו אלפי לבבות בישראל בתשובה ועבודה שלב. כי המעשה (=סיפור המעשה) חקוקה בלב ישראל דלעילא וכתובה בלב ישראל דלתתא" (ספר התולדות אדמו"ר הזקן עמ' רכב).

"לבלתי רום לבכם מאחיהם"

רבנו הזקן אמר: "מי שישמח בשמחתי (=שמחת גאולת י"ט כסלו) – אוציאנו מן המצר אל המרחב". נוסח שני: "נוסח שליש: "מן הגיהנום" (ספר השיחות תרצ"ו עמ' 315). יש גרסה אחרת, שלפיה אמר רבנו הזקן: "מי שישתתף וייקח חלק בשמחתי – יזכה לראות נחת מיוצאי חלציו".

שחרורו של הרבי ממאסרו הביא גל אדיר של שמחה בקרב החסידים. רבנו הזקן חשש שמא תסטה השמחה לאפיקים לא-חיוביים, וכתב איגרת הנקראת 'קטונתי', על-שם פתיחתה בפסוק שאמר יעקב אבינו "קטונתי מכל החסדים ומכל האמת". באיגרת זו כותב הרבי: "באתי מן המודיעים מודעה רבה לכללות אנ"ש, על ריבוי החסדים אשר הגדיל ה' לעשות עמנו, לאחוז במידותיו של יעקב... לבלתי רום לבכם מאחיהם כו' ולא להרחיב עליהם פה או לשרוק עליהם חס ושלום, הס מלהזכיר באזהרה נוראה, רק להשפיל רוחם וליבם במידת אמת ליעקב מפני כל אדם בנמיכות רוח, ומענה רך משיב חמה ורוח נכאה כו'. וכולי האי ואולי ייתן ה' בלב אחיהם כמים הפנים" (תניא, איגרת הקודש, סימן ב).

אולם השמחה מילאה את הלבבות, וגרמה לחסידים להיות בהתפעלות עצומה מגודל החסד שהראה להם הקב"ה. היו חסידים שנהגו להתפלל מתוך צעקות נוראות, עד שלא היו יכולים להתפלל בבית-הכנסת, והיו יוצאים אל מחוץ לעיר ומתפללים שם. כעבור שנה, בי"ט בכסלו תק"ס, אמר רבנו הזקן מאמר חסידות, ובו רומם את עבודת המוח והשפיל וביטל את ההתפעלות של עבודת הלב כשהיא לעצמה. זו הייתה הוראת-שעה, כדי להוריד את החסידים ממרומי ההתפעלות לעבודת ה' מסודרת ויציבה (לקוטי דיבורים כרך א, עמ' כא. רשימות חוברת קסב עמ' 16).

מוסיפים בקודש

כמאה שנה אחר-כך, בשנת תרס"ב, שיגר כ"ק אדמו"ר הרש"ב איגרת לקראת חג הגאולה י"ט בכסלו, ובה כתב על החג: "החג אשר פדה בשלום נפשנו ואור וחיות נפשנו ניתן לנו. היום הזה הוא ראש-השנה לדא"ח (=דברי אלוקים חיים), אשר הנחילנו אבותינו הקדושים... והיא היא תורת הבעל-שם-טוב" (לקוטי דיבורים חלק ד, עמ' 1518).

כשהגיעה האיגרת לוויילנה, התאספו חסידי העיר להתוועדות גדולה. בעיר התגורר רב, שנהג להקל בכמה ענייני הלכה, והוא לעג לחסידים לפני הגאון רבי חיים-עוזר גרודזנסקי, בממרו: "במשנה נזכרו ארבעה ראשי-שנה, ואילו התסידים הוסיפו ראש-שנה במושי". השיבו הגאון בשניתנות: "אצלם מתווסף ואצלנו פוחת" (רמז לקולות של אותו רב בענייני הלכה).

אני לעמוד בהתחייבות שנתתי לכל גבאי הצדקה; צריך אני לכסות את הוצאות החתונה של היתומים והיתומות שהבטחתי להשיאם...

כל אותה שעה ישב הרבי – שני מרפקיו על השולחן, ראשו בין שתי

כפות ידיו – והקשיב. כשסיים ר' זלמן לשפוך את ליבו, השתררה בחדר דממה. הרבי הישיר מבט חודר אל חסידיו ופניו נעשו להבים. איראז אמר הרבי: "אינך חדל מלחשוב ולדבר על מה שאתה צריך, אולם על שאלה אחת דומה כי לא נתת את דעתך כלל

— מה צורך יש בך!"

דברי הרבי פילחו את ליבו של ר' זלמן ובר-במקום נפל מתעלף. החסידים, ששהו אותו זמן בחדר החיצוני, בהמתנה לבוא תורם להיכנס פנימה, שמעו את קול החבטה ומיהרו להיכנס ולהוציא את ר' זלמן מהחדר. לאחר מאמצים מרובים התעורר ר' זלמן מן העילפון.

לאחר שהתאושש, השתנה ר' זלמן והיה לאדם חדש. הוא סילק מעליו את דאגתו מאבדן רכושו ודחק הצידה כל מחשבה על ענייני העולם הזה. הוא הבין כי במילותיו החריפות ביקש הרבי לנערו מן הרע הנעלם שבמעמקי נפשו – מאותה תחושת 'שות' והחשבה עצמית שמקומה לא יכירה בד' אמותיה של השכינה. על-כן החליט להישאר תקופת-מה בחצר הרבי.

בימים ובשבועות הבאים שיקע עצמו לילי בתורה ובעבודת התפילה. כעבור זמן נישא אל ר' זלמן הגבאי של הרבי והודיע לו כי בעוד שבועיים נכונה לו עוד 'חידות' אצל הרבי. כך נהוג היה – להודיע לחסיד מראש על המועד שנקבע לו להיכנס אל הקודש, כדי שיהיה לו סיפק להתכונן לכך כראוי.

השבועיים הבאים עברו על ר' זלמן ביגיעה עצומה. הוא נתן לגופו מעט מאוד מנוחה וגם באכילה ובשתייה השתדל למעט. הוא למד בלי הפוגה, התעמק במאמרי החסידות של הרבי והתפלל בדבקות עצומה.

בהגיע מועד ה'חידות' שנקבע לו נכנס ר' זלמן לחדר הרבי בראש מורכך ומתוך ביטול-עצמי עמוק. הרבי הביט בו במבט רך ומלטף. "כעת", אמר לו הרבי, "לאחר ששבת בתשובה שלמה על ה'שות' שבך; סילקת ממך את גסות-הרוח ואת זחיחות הדעת והלב – שוב לביתך וה' יברכך שתצליח בכל אשר תפנה".

בדרכו לביתו נודמך ר' זלמן לתחנת רכבת אחת, ולפתע פגש שם חבורה של בעלי-אחוזות שנהגו לסחור עמו בעבר. הללו, שלא ידעו דבר על מצבו הכלכלי הקשה, הביעו לפניו את רצונם לחדש עמו את העסקים. ר' זלמן ראה בכך אות משמים והזדמנות לזכות בברכת ה', שאותה הזכיר הרבי ב'חידות'.

כעבור זמן-מה החל ר' זלמן להתאושש ממפלתו. אט-אט השיב אליו את הונו וההצלחה חזרה להאיר לו פנים. כך גם יכול היה למלא את ההתחייבויות שקיבל עליו בעבר, בענייני צדקה. ואולם הפעם עשה זאת בלי 'שות', כי-אם בתחושה שהוא 'צינור' בלבד לשפץ שניתן מלמעלה. כל ימיו עמדה לנגד עיניו של ר' זלמן שאלתו הנוקבת של הרבי – "מה צורך יש בך"...

"נסעתי לבקש עזרה להבין את התניא"

האדם לנהוג כך או אחרת, אלא פורס לפניו את הרעיונות כשולחן-ערוך. את ההחלטה לאמץ את הנאמר בתניא הפרט צריך לקבל בעצמו. שיטת חב"ד כפי שהתווה רבנו הזקן אומרת – אני אתאר לפניך כמה טוב לעבוד את ה'; אסביר לך כמה תשתבח איכות המצוות שלך אם תקיים אותן מתוך אהבת ה' ויראתו; אבל העבודה עצמה צריכה לבוא מ'למטה', מתוכך. איש לא יעשה זאת במקומך".

אלפי ביאורים

ספר התניא נחשב 'תורה שבכתב' של משנת החסידות כולה. במשך הדורות נאמרו ונכתבו על-ידי אדמו"רי חב"ד אלפי מאמרים ושיחות המבוססים על התניא. משום כך, לדעת הרב גרין, "מבחינה מסוימת, דווקא בזמננו אפשר להבין טוב יותר את התניא". לשם כתיבת 'משכיל לאיתן' צלל הרב גרין לתוך אינספור ספרי חסידות ודלה מתוכם את הפירושים. על אלה נתווספו דברי הרחבה שערך כהקדמה לכל פרק וסיכום בסופו.

כשקיבל רבי לוי-יצחק מברדיצ'ב לראשונה את ספר התניא, שאל בהתפעלות עצומה: "איך הצליח המחבר להכניס אלוקים גדול כל-כך בספר קטן כל-כך?". 'משכיל לאיתן' ממשש מבוא ושער לרבים המבקשים לדרוש את האלוקים בספר התניא.

הרב גרין: "בזמננו אפשר להבין טוב יותר את התניא"

התניא ('מחשבת התניא'), ופרוייקט נוסף, מיוחד במינו – ספר תניא לילדים (מוקד, ממוסק ומבואר בהסברה בסיסית קלה).

העבודה צריכה לבוא ממך

על ייחודו של ספר התניא אומר הרב גרין: "בשונה מספרי מוסר וחסידות רבים, הפונים אל שכל האדם או אל רגש כלשהו בו, התניא פונה אל כל הרבדים הנפשיים של האדם היהודי, החל מ'הנפש האלוקית', דרך 'הנפש השכלית' וכלה ב'נפש הבהמית'".

מאפיין ייחודי נוסף – 'ספר התניא אינו משדל את

פריימם במהלך השנה החולפת סס הרב יקותיאל גרין מכפר-חב"ד לעיירה האדיטש, השוכנת על שפת נחל פסול באוקראינה, כדי להשתטח על קברו של רבי שניאור-זלמן מלאדי, בעל התניא והשולחן-ערוך. הרב גרין, שזה לא-כבר השלים פרוייקט רחב-היקף של כתיבת ביאור על ספר התניא, נתקל בקשיים בעבודתו על החלק השני בספר התניא – 'שער הייחוד והאמונה'. חלק זה, השופך אור חדש על יסודות האמונה ועל המושג 'אחדות הבורא', נחשב שכלתני ביותר ומצריך הבחנה מעמיקה בדקויות.

"נסעתי לשם כדי לבקש מרבנו הזקן עזרה, ואכן, בשתי הפעמים שפקדתי את ציונו חשתי כאילו נפתחו אצלי מעיינות ההבנה", אומר הרב גרין, ומוסיף: "כתיבת ביאור על ספר התניא הקדוש איננה עניין טכני בלבד של הבנת הדברים וכתיבתם, אלא גם עניין נשמת-רוחני".

הביאור הושלם

שנים-עשר כרכים מקיף חיבורו של הרב גרין, העוסק כארבעים שנה בהוראת ספר התניא לקהלים שונים. לפני כעשרים שנה התחיל בהעלאת הסבריו על הכתב, בסדרת ספרים שנקראת 'משכיל לאיתן'. בראשית דרכו זכה לברכת הרבי מליובאוויטש אשר ראה בכך חלק מן הייעוד של 'הפצת מעיינות החסידות חוצה'".

סדרת 'משכיל לאיתן' כוללת גם ביאור על החלק הראשון בתניא, המכונה 'ליקוטי אמרים', ועל החלק השלישי – 'איגרת התשובה'. לצד אלה הוציא-לאור הרב גרין גם ספר-דקע כללי על התניא ('תפארת התניא'), ובו מאמרי הגות המבוססים על יסודות

פינת ההלכה

מאת הרב יוסף גינזבורג, רב אזורי עומר

חלוקת הש"ס

שאלה: מה העניין ב'חלוקת הש"ס' שכל משתתף מקבל עליו ללמוד מסכת אחת כדי לסיימה במשך השנה?

תשובה: רבי שניאור-זלמן מלאדי, בעל התניא והשולחן-ערוך, דרש מחסידיו (באיגרת-הקודש שלו שנדפסה בסיום ספר התניא): "לגמור כל הש"ס בכל שנה ושנה, ובכל עיר ועיר לחלק המסכתות על-פי הגורל או ברצון, ועיר ישש בה מניינים הרבה – יגמרו בכל מניין ומניין, ואם איזה מניין קטן מהכיל – יצרפו אליהם אנשים מאיזה מניין גדול, בבל ישונה, חוק ולא יעבור!".

מבואר באחרונים, שעל-ידי ההשתתפות וההצטרפות עם עוד יהודים – יש לכל אחד ואחד חלק בלימודם של חבריו, ונחשב כאילו כל אחד ואחד סיים בעצמו את כל הש"ס.

כעין זה מצאנו בהלכות שבת, ששני אנשים שעשו יחד מלאכה שכל אחד מהם אינו יכול לעשותה לבדו – שניהם

המקום יודאיקה שלך
 לתשמישי-קדושה ומוצרי יהדות משלוחים לכל רחבי הארץ והעולם

תפילין * מזוזות * ספרי-קודש * כלי כסף * קלטות וידאו חינוכיות ותקליטורי מחשב * משחקים חינוכיים

הזמנות טלפונית מתקבלות בין השעות 18:00-10:00 ונשלחות באותו יום

טל' 1-700-704120

"שולחן שבת" עושה לכם שבת אחרת

שולחן השבת שלכם יראה אחרת עם הסדרה המופלאה

על כל פרשה שלוש-עשרה שיחות ורעיונות, עשירים וקולעים, בעלי מסר ומוסר-השכל, בשפה שווה לכל נפש. מעובדים מאוצר שיחותיו של הרבי מליובאוויטש, המאיר את פרשיות התורה ואת מועדי ישראל באור מקורי ומיוחד

להשיג בחנויות הספרים המובחרות. להזמנות בכרטיס אשראי (ולא תוספת דמי משלוח): 'יודאיקה', 03-9606120

